DUBBA · OYSS HAZIRLIK
9. Sınıf Coğrafya Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 1
Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Adı Soyadı: .....
Sınıf / No: .....
Puan: .....

Telefonda aç: süreli çöz, paylaş

9. Sınıf Coğrafya · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 1)

1. Bir öğrenci, yaz tatilinde ailesiyle gittiği Doğu Karadeniz'deki bir yayla köyünde gözlemlerini not defterine şöyle yazmıştır:

> *"Köy, sarp yamaçların arasında, deniz seviyesinden yaklaşık 1.800 metre yükseklikte kurulmuş. Yamaçlar ladin ormanlarıyla kaplı; ormanın bittiği yerde geniş çayırlar başlıyor. Öğleden sonraları vadiden yükselen sis köyü sarıyor, akşamüstü sık sık yağmur yağıyor. Dereden gelen su, eski bir taş değirmeni çeviriyor. Köyde kışın yalnız birkaç aile kalıyormuş; yazın ise hayvanlarını otlatmak için gelen ailelerle köyün nüfusu birkaç katına çıkıyor. Son yıllarda köye asfalt yol yapılmış, ahşap evlerin bir kısmı turistlere kiralanan pansiyonlara dönüşmüş."*

1.1. Metinde geçen doğal unsurlardan ve beşerî unsur ya da faaliyetlerden **üçer** örnek yazınız.

1.2. Metindeki unsurlardan **dört** tanesini seçerek her birini inceleyen coğrafya alt dalını aşağıdaki tabloya yazınız.

Metindeki unsur	İnceleyen coğrafya alt dalı

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

2. Bir ilçede, bir derenin taşkın yatağı üzerinde yer alan düzlük alana son on yılda konutlar, bir pazar yeri ve bir otopark yapılmıştır. Geçen bahar, iki gün süren sağanak yağışların ardından dere taşmış; konutların bodrum katlarını su basmış, pazar yeri kullanılamaz hâle gelmiş, otoparktaki araçlar zarar görmüştür. İlçe halkının bir kısmı yaşananları "doğal bir felaket" olarak değerlendirirken bir coğrafyacı, yaşananın büyük ölçüde "yer seçimi hatası" olduğunu söylemiştir.

Coğrafyacının bu değerlendirmeyi yapmasında **mekânsal düşünmenin** nasıl bir katkısı olduğunu açıklayınız. Yaşananların tekrarlanmaması için coğrafi bakış açısıyla **üç** öneri yazınız.

3. "Coğrafya biliminin gelişiminde Türk-İslam bilginlerinin katkıları" konulu bir sunum hazırlayan bir öğrenci, bilgi toplarken aşağıdaki kaynaklara ulaşmıştır:

Kaynak	Açıklama
I	Piri Reis'in *Kitab-ı Bahriye* adlı eserinin, bir üniversite kütüphanesindeki tıpkıbasımı
II	Kâtip Çelebi'nin *Cihannüma* adlı eserini tanıtan, yazarı belli olmayan bir sosyal medya paylaşımı
III	Coğrafya tarihi üzerine çalışan bir akademisyenin hakemli dergide yayımlanmış makalesi
IV	Bir öğrencinin kişisel blogunda yer alan "İdrisi'nin hayatı" başlıklı yazı

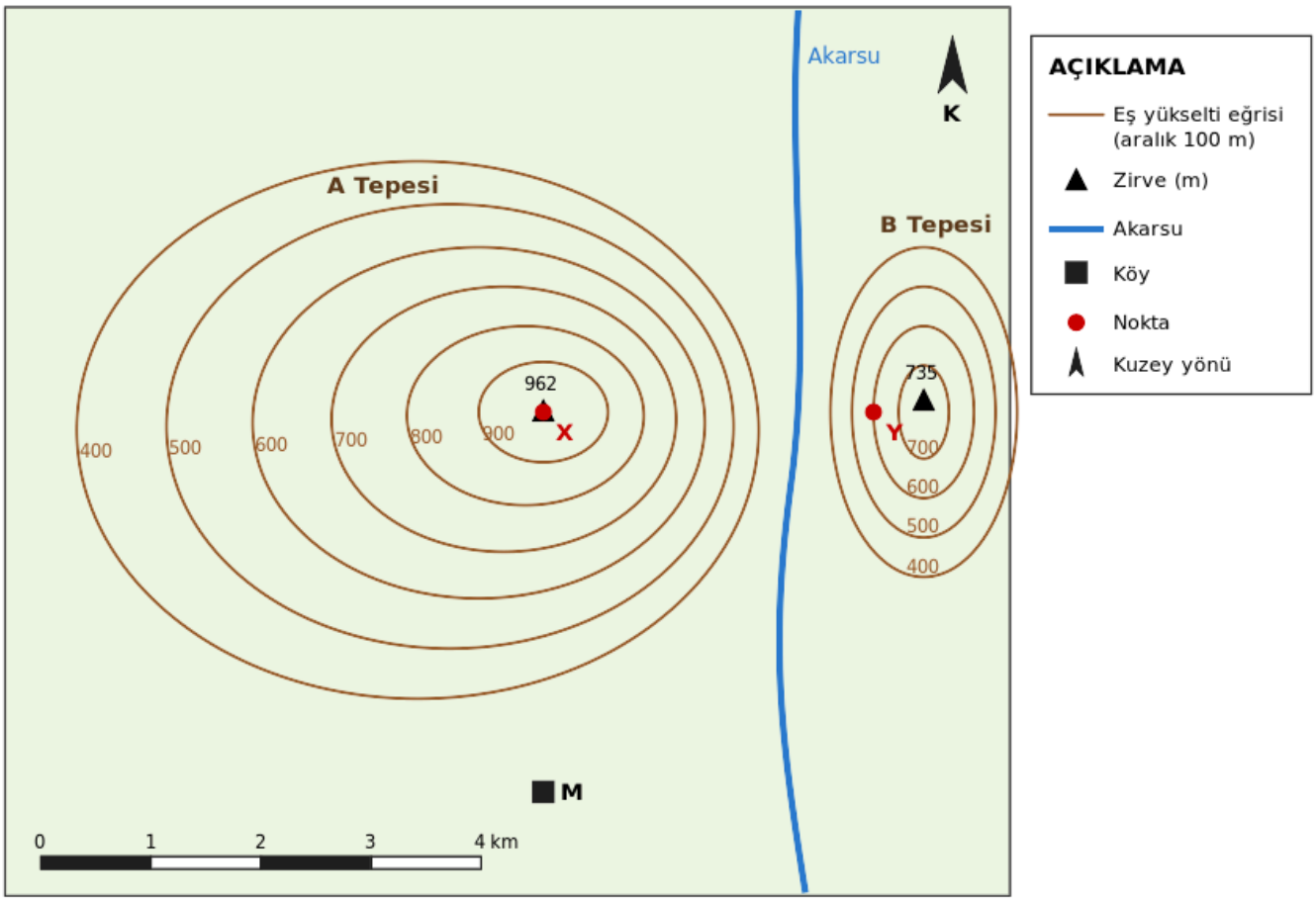
3.1. Öğrencinin kullanabileceği **güvenilir** kaynakları belirleyerek gerekçesini yazınız.

3.2. Güvenilir olmayan kaynaklardan biri, güvenilirliği nasıl sınanarak kullanılabilir? Bir yol yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4. Şekil 1'de kurgusal bir arazinin topoğrafya haritası verilmiştir. Haritadan yararlanarak soruları cevaplayınız.

Şekil 1. Kurgusal bir arazinin topoğrafya haritası

4.1. X ve Y noktaları arasındaki kuş uçuşu uzaklık kaç kilometredir? Ölçek çubuğunu nasıl kullandığınızı açıklayınız.

4.2. X ve Y noktalarının yükseltilerini ve iki nokta arasındaki yükselti farkını yazınız.

4.3. A Tepesi'nin doğu ve batı yamaçlarından hangisinin eğimi daha fazladır? Haritadaki kanıtla gerekçelendiriniz.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.4. X noktası, M köyüne göre hangi yöndedir?

5. Türkiye; 36°–42° kuzey paralelleri ile 26°–45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

5.1. Türkiye'nin bu **mutlak konumunun** ülkemize etkilerinden **iki** tanesini yazınız.

5.2. Yaklaşık 26° doğu meridyeni üzerindeki Çanakkale'de yerel saat 12.00 iken yaklaşık 43° doğu meridyeni üzerindeki Kars'ta yerel saat kaçtır? İşleminizi gösteriniz.

5.3. Türkiye'nin **göreceli konumunun** ülkemize sağladığı avantajlardan **bir** tanesini açıklayınız.

6. Bir tarım kooperatifi, ovadaki tarlalarda sulama suyunu verimli kullanmak için bir proje başlatmıştır. Projede tarlalara toprak nemini ölçen sensörler yerleştirilmiş, insansız hava aracıyla tarlaların görüntüleri çekilmiştir. Toplanan veriler kooperatifin bilgisayarlarındaki bir coğrafi bilgi sistemi programına aktarılmış; nem değerleri, toprak türü ve ürün deseni katmanları üst üste çakıştırılarak hangi tarlanın ne zaman sulanacağını gösteren bir harita üretilmiştir. Bu haritayı kooperatifin ziraat mühendisleri yorumlamakta ve çiftçilere sulama takvimi göndermektedir.

Metinde coğrafi bilgi sistemlerinin (CBS) **beş** bileşeninin her birine karşılık gelen ifadeleri bulup yazınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

7. Aşağıda bir ilçenin beş günlük hava tahmini verilmiştir (kurgusal veri).

Gün	Hava durumu	En düşük / en yüksek sıcaklık (°C)	Yağış olasılığı (%)	Rüzgâr	Uyarı
Pazartesi	Güneşli	6 / 18	0	Hafif, kuzeybatı	—
Salı	Parçalı bulutlu	7 / 16	20	Orta, kuzeybatı	—
Çarşamba	Sağanak yağışlı	8 / 12	90	Kuvvetli, güneybatı (fırtına)	Sarı: kuvvetli yağış ve rüzgâr
Perşembe	Karla karışık yağmur	−1 / 4	70	Kuvvetli, kuzey	Sarı: buzlanma ve don
Cuma	Açık	−4 / 6	0	Hafif, kuzey	Zirai don

7.1. İlçede yaşayan bir çiftçi, bir şoför ve bir okul idaresinin bu tahminlere göre alması gereken önlemlerden **birer** tane yazınız.

7.2. Perşembe ve cuma günleri sıcaklıktaki değişimin günlük hayata etkilerinden **iki** tanesini tahmin ederek yazınız.

Cevap anahtarı: çözdükten sonra okut.
Her maddenin tam puan ölçütü, kısmi ve sıfır puan durumu, olası yanıt. Kendini puanla, aynı sayfadan 40 dakikalık sayaçla yeniden çöz.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif